

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев1 38/2021
24.03.2022. године
Београд

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Слађане Накић Момировић, председника већа, Марине Милановић и Драгане Бољевић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., кога заступа Војин Биљић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије, Министарства одбране, коју заступа Војно правобранилаштво, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Вишег суда у Пироту Гж 409/13 од 26.09.2013. године, у седници већа одржаној дана 24.03.2022. године, донео је

РЕШЕЊЕ

УСВАЈА СЕ ревизија тужиоца, **УКИДАЈУ** пресуда Вишег суда у Пироту Гж 409/13 од 26.09.2013. године и пресуда Првог основног суда у Београду П 80089/2010 од 09.06.2011. године и предмет доставља Вишем суду у Београду као првостепеном на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П 80089/2010 од 09.06.2011. године одбијен је тужбени захтев којим је тужилац захтевао да се обавезе тужена да му на име накнаде нематеријалне штете за претрпљене душевне болове због повреде права личности исплате износ од 200.000,00 динара са законском затезном каматом на овај износ почев од дана пресуђења до исплате. Истом пресудом обавезан је тужилац да туженој накнади трошкове парничног поступка у износу од 11.250,00 динара.

Решењем Врховног касационог суда Р 428/2013 од 15.07.2013. године одређен је Виши суд у Пироту за поступање у поступку по жалби.

Пресудом Вишег суда у Пироту Гж 409/13 од 26.09.2013. године потврђена је наведена првостепена пресуда и одбијена жалба тужиоца као неоснована.

Решењем Уставног суда Уж 10127/2103 од 16.09.2015. године одбачена је уставна жалба АА изјављена против пресуде Вишег суда у Пироту Гж 409/13 од 26.09.2013. године и пресуде Првог основног суда у Београду П 80089/10 од 09.06.2011. године. У образложењу одлуке је наведено да подносилац уставне жалбе може на основу члана 394. став 1. Закона о парничном поступку у року од 30 дана од пријема тог решења изјавити ревизију Врховном касационом суду против оспорене другостепене пресуде.

Решењем Врховног касационог суда Рев 1207/2016 од 24.01.2018. године одбачена је као неблагоприятна ревизија тужиоца изјављена против пресуде Вишег суда у Пироту Гж 409/13 од 26.09.2013. године.

Одлуком Уставног суда Уж 5894/2018 од 16.07.2021. године усвојена је уставна жалба АА и утврђено да је решењем Врховног касационог суда Рев 1207/2016 од 24.01.2018. године повређено право подносиоца уставне жалбе на правично суђење и поништено је наведено решење Врховног касационог суда и одређено да исти суд донесе нову одлуку о ревизији коју је подносилац уставне жалбе изјавио против пресуде Вишег суда у Пироту Гж 409/13 од 26.09.2013. године.

Полазећи од оцене Уставног суда о праву тужиоца на подношење ревизије у року опредељеном поуком о правном леку из образложења одлуке Уставног суда, Врховни касациони суд је поступајући по ревизији тужиоца као благовременој испитао побијану пресуду применом члана 399. Закона о парничном поступку („Сл. гласник РС“ бр. 125/04, 111/09, 53/13) који се примењује у овој парници на основу члана 506. став 1. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ бр. 72/11...) и оценио да је ревизија основана.

Према утврђеном чињеничном стању тужилац је као војни обвезник био учесник рата током НАТО агресије у периоду од 01.04.1999. године до 26.06.1999. године. Закључком Владе Републике Србије од 17.01.2008. године прихваћена је информација о потреби обезбеђења средстава остварених у поступку приватизације, за исплату помоћи неразвијеним општинама и то Куршумлији, Блацу, Бојнику, Лебану, Житорађи, Дољевцу и Прокупљу. На основу овог закључка сваки ратни војни резервиста из ових општина стекао је право на добијање новчане помоћи уз писмену изјаву да нема даљих потраживања по овом основу према Републици Србији уз достављање правноснажне пресуде на основу одрицања од тужбеног захтева пред надлежним судовима Републике Србије ради исплате накнаде.

Нижестепени судови су оценили да исплатом новчане помоћи војним резервистима цитираних општина по Споразуму Владе Републике Србије и штрајкачких одбора ратних војних резервиста није извршена дискриминација тужиоца јер тужилац у тужби и током поступка није навео у односу на које лично својство је тужена правила разлику приликом исплата дневница између њега и других лица којима је наводно дуговане дневнице тужена исплатила, обзиром да дискриминаторско поступање не представља било какво различито поступање, већ само оно које је учињено у односу на неко својство личности. Како пребивалиште не представља лично својство, применом члана 1, 2. став 1. тачка 1, члана 41. и 43. Закона о забрани дискриминације и члана 21. став 4. Устава Републике Србије одбијен је тужбени захтев за накнаду нематеријалне штете због повреде права личности.

По оцени Врховног касационог суда побијана одлука је заснована на погрешној примени материјалног права услед чега је чињенично стање непотпуно утврђено.

Закон о забрани дискриминације („Сл. гласник РС“ бр. 22/09) је ступио на снагу 07.04.2009. године, након закључења Споразума Владе Републике Србије и штрајкачких одбора ратних војних резервиста, као дефинисане дискриминаторске радње у овој парници, услед чега се постојање дискриминације у конкретном случају цени применом члана 21. Устава Републике Србије и члана 14. Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода. Дискриминација представља свако неоправдано прављење разлике или неједнако поступање, односно пропуштање (искључивање, ограничавање или давање првенства) у односу на лица или групе, као и на чланове њихових породица или њему блиских лица, на отворен или прикривен начин, а који се заснива на било ком основу (раси, држављанству, националној или верској припадности, језику, политичком убеђењу, полу, пребивалишту и др.). Лица која указују да је у односу на њих извршена дискриминација у обавези су да пред

судом докажу да су неједнако третирани у односу на друга лица која су у истој или сличној ситуацији, док је лице на чије се дискриминаторско понашање указује а дискриминацију оспорава дужно да докаже постојање објективног и оправданог разлога за различитост у поступању.

Код неспорне чињенице да је тужиоцу током учешћа у рату према војним прописима припадало право на исплату ратних дневница и да су војним резервистима у наведеним општинама дневнице исплаћене, постајање дискриминације и повреде права личности и тиме основаност захтева за накнаду нематеријалне штете зависи првенствено од чињенице да ли су тужиоцу дневнице исплаћене, јер не постоји дискриминација ако су војни резервисти у потпуности остварили право на исплату ратних дневница које им по прописима припадају. У овом случају нижестепени судови су засновали своју одлуку искључиво на чињеницама да је тужилац у одређеном периоду био учесник рата и да су војни резервисти у неким неразвијеним општинама по споразуму са Владом Републике Србије примили накнаду. Стога су због погрешне примене материјалног права одлучне чињенице за пресуђење остале спорне. Наиме тужилац је био војни резервиста за време ратног стања, извршавао војне дужности али су нижестепени судови пропустили да утврде да ли је и ако јесте које износе на име дневница и за које дане су тужиоцу исплаћени, односно да утврде да ли је тужилац био у истој или сличној чињеничној правној ситуацији у односу на остале војне резервисте за које је тужена закључила наведени споразум. Са изнетих разлога нижестепене одлуке су морале бити укинуте.

У поновном поступку првостепени суд ће отклонити указане неправилности, утврдити све одлучне чињенице, оценити да ли је тужена правећи разлику на основу личног својства тужиоца као што је пребивалиште према њему поступила другачије без разумног и оправданог оправдања, а затим ће донети правилну и на закону засновану одлуку.

Са изнетих разлога одлучено је као у изреци решења на основу члана 416. став 2. Закона о парничном поступку. Укинута је и одлука о трошковима поступка јер зависи од исхода главне ствари. На основу члана 23. став 1. тачка 7. Закона о уређењу судова предмет је достављен Вишем суду у Београду као надлежном првостепеном суду за одлучивање.

**Председник већа - судија
Слађана Накић Момировић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић